

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2017 Hegra Sparebank

INNHOLDSFORTEGNELSE

INFORMASJON I SAMSVAR MED KRAVENE I KAPITALKRAVSFORSKRIFTENS DEL IX (PILAR 3)

1.	Innledning og formål med dokumentet	3
2.	Konsolidering	3
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv.....	3
3.	Kapitalkrav	4
3.1	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	4
3.2	Bufferkrav.....	6
3.3	Uvektet kjernekapitalandel.....	6
4.	Kredittrisiko og motpartsrisiko	6
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	8
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	8
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	9
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	10
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	10
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter mv. ved fastsettelse av kapitalkrav	11
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	12
5.	Egenkapitalposisjoner.....	12
6.	Renterisiko	13
7.	Styring og kontroll av risiko	14
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP.....	14
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoe.....	15

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriftens del IX (pilar 3). Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2017 med mindre annet fremgår.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2017 og rapporteres i hele tusen kroner med mindre annet fremgår. Alle tall i dokumentet er oppgitt på selskapsnivå for Hegra Sparebank, med mindre annet er spesifisert.

Hegra Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. Ved beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises for øvrig til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2. KONSOLIDERING

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv.

Tabellene gir en oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, selskaper hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital og selskaper i konsernet som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskaper som er fullt konsolidert – oppkjøpsmetoden (datterselskaper)

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretningskontor	Type virksomhet
Titan Næring AS	1.000	4.200	100 %	100 %	Stjørdal	Eiendom

Selskaper som er delvis konsolidert – egenkapitalmetoden (tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet)

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretningskontor	Type virksomhet
Krogstad Veg AS	300	160	30 %	30 %	Stjørdal	Eiendom
Søndre Gate 6 AS	300	110	30 %	30 %	Stjørdal	Eiendom
Aktiv Innherred AS	45	3.606	50 %	50 %	Levanger	Eiendom

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet beregningsgrunnlag.

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK), minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner) og beregningsgrunnlag

Kapitaldekning	
Innbetalt aksjekapital	40.000
Overkursfond	35
Sparebankens fond	243.429
Gavefond	5.158
Utjevningsfond	209
Sum egenkapital	288.831
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	0
Fradrag for immaterielle eiendeler	0
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-25.640
Sum ren kjernekapital	263.191
Fondsobligasjoner	19.960
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-3.205
Sum kjernekapital	279.946
Ansvarlig lånekapital	44.877
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-3.205
Sum tilleggskapital	41.672
Netto ansvarlig kapital	321.618

Eksponeeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)

Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	1.810
Offentlige foretak	0
Multilaterale utviklingsbanker	0
Internasjonale organisasjoner	0
Institusjoner	5.260
Foretak	146.235
Massemarkedsengasjementer	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	801.492
Forfalte engasjementer	28.840
Høyrisiko-engasjementer	607
Obligasjoner med fortrinnsrett	4.993
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	8.040
Andeler i verdipapirfond	0
Egenkapitalposisjoner	48.026
Øvrige engasjementer	144.533
CVA-tillegg	0
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.189.836
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	123.274
Beregningsgrunnlag for motpartsrisiko	0
Sum beregningsgrunnlag	1.313.110
Kapitaldekning i %	24,49
Kjernekapitaldekning	21,32
Ren kjernekapitaldekning i %	20,04

Banken har blitt underlagt et konsolidert Pilar 2-krav på 2,6 %.

Fra 01.01.2018 må banken konsolidere sin eierandel i samarbeidsgruppen Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS. Et foreløpig estimat gir en nedgang i ren kjernekapital på ca. 1,9 %.

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2017 et kombinert kapitalbufferkrav på kr 99 millioner:

Buffertype	Krav til ren kjernekapital pr 31.12.2017 i mill kr
Bevaringsbuffer	33
Systemrisikobuffer	39
Motsyklisk buffer	26
Kombinert bufferkrav	99

Banken har 263 millioner kroner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital med og uten overgangsordninger delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster i kapitaldekningsoppgaven, justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10), og engasjementsbeløp for derivater og gjenkjøpsavtaler som ikke er balanseført.

Uvektet kjernekapitalandel	
Uvektet kjernekapitalandel (Kapital som kvalifiserer som kjernekapital)	10,46 %
Uvektet kjernekapitalandel (Inkludert kjernekapital omfattet av overgangsregler)	10,57 %

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement anses for å være misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på innskuddskonti eller rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager etter at kontoen ble overtrukket.

Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansforetak av 21.12.2004". Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av den effektive rentemetoden, som forenklet kan sies å være utlånets balanseførte verdi ved første gangs måling justert for mottatte avdrag og eventuell nedskrivning for tap. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeidet egne retningslinjer

for nedskrivning for tap på utlån og garantier. Retningslinjene omhandler hovedsakelig følgende dimensjoner:

- Personmarked/bedriftsmarked
- Misligholdte/ikke misligholdte engasjement
- Risikoklasser

Kriterier for beregning av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor.
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd.
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor.
- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. I nåverdiberegningene benyttes løpende effektiv rente. Ved beregningen av de fremtidige kontantstrømmene vurderes sikkerhetene til påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader.

Identifiseringen av tapsutsatte engasjement tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvise vurderinger av vesentlige engasjement med tanke på individuelle og gruppevise nedskrivninger.

Nedskrivning på grupper av utlån foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i den aktuelle utlånsgruppen. Banken har forsøkt å dele inn bankens utlån i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å betale ved forfall. Følgende risikogrupper benyttes:

- Personkunder
- Primærnæringer
- Bedriftsmarkedskunder

Verdifall for grupper av utlån beregnes som prosentandeler av brutto utlån etter fradrag for individuelle nedskrivninger, avhengig av risikogruppe og risikoklasse.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning				
Lønnstakere o.l.	1.388.562	122.229	1.068	1.511.859
Utlandet	16.576	1.365	-	17.941
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	201.017	21.765	623	223.405
Industriproduksjon	5.645	279	-	5.924
Bygg og anlegg	111.357	54.986	48.333	214.676
Varehandel, hotell/restaurant	7.988	2.507	1.896	12.391
Transport, lagring	10.164	845	2.447	13.456
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	212.124	36.331	135	248.590
Sosial og privat tjenesteyting	23.952	4.548	250	28.750
Sentralbank				
Kredittinstitusjoner				
Sum	1.977.385	244.855	54.752	2.276.992
Trøndelag	1.891.616	234.898	53.944	2.180.458
Andre fylker	69.193	8.592	808	78.593
Utlandet	16.576	1.365	-	17.941
Gjennomsnitt²	1.910.264	212.643	67.364	2.190.270

¹ Etter individuelle nedskrivninger

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

- - - -

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	296.963	12.396	65.713	296.126	1.306.187	(5.650)	1.971.735
Ubenyttede rammer			244.855		-		244.855
Garantier				54.752	-		54.752
Sum	296.963	12.396	310.568	350.878	1.306.187	(5.650)	2.271.342

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Offentlig forvaltning						
Lønnstakere o.l.	8.013		-	-		
Utlandet				(200)		
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske		5.151	120	(130)		
Industriproduksjon						
Bygg og anlegg						
Varehandel, hotell/restaurant						
Transport, lagring						
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	16.780	7.790	400	(600)		
Sosial og privat tjenesteyting						
Sum	24.793	12.941	520	(930)	-	-
Trøndelag	21.740	7.790	400	(600)		
Andre fylker	3.053	5.151	120	(130)		
Utlandet				(200)		

¹ Kun individuelle nedskrivninger

² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier
Individuelle nedskrivninger på utlån		
Individuelle nedskrivninger 01.01.	1.450	
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-1.200	
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.850	
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	400	
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-1.980	
Individuelle nedskrivninger 31.12.	520	-

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier
Nedskrivninger på grupper av utlån		
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	5.130	
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-	
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	5.130	-

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-930	
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	1.200	
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	1.849	
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-37	
Periodens tapkostnader	2.082	-

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle.

Hegra Sparebank har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter mv. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter mv. ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	330.839	330.839		Ingen	0 %	0 %
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	-	9.100		Ingen	0 %	0 %
Offentlige foretak	-	-		Ingen	0 %	0 %
Multilaterale utviklingsbanker	-	-		Ingen	0 %	0 %
Internasjonale organisasjoner	-	-		Ingen	0 %	0 %
Institusjoner	7.699	8.119		Ingen	0 %	0 %
Foretak	227.025	212.749		Ingen	0 %	0 %
Massemarkedsengasjementer	-	-		Ingen	0 %	0 %
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.969.696	1.969.622		Ingen	87 %	0 %
Forfalte engasjementer	24.795	24.395		Ingen	0 %	0 %
Høyrisiko-engasjementer	405	405		Ingen	0 %	0 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	49.934	49.934		Ingen	0 %	0 %
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	40.202	40.202		Ingen	0 %	0 %
Andeler i verdipapirfond	-	-		Ingen	0 %	0 %
Egenkapitalposisjoner	36.823	36.823		Ingen	0 %	0 %
Øvrige engasjementer	154.048	153.628		Ingen	0 %	0 %
Sum	2.841.466	2.835.816	-	-		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss, skal dokumentere sin verdi gjennom takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens egen markedskunnskap ved fastsettelse av verdi.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, ved større opplån og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken hadde per 31.12.2017 ingen engasjementer hvor det beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko.

5. EGENKAPITALPOSISJONER

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis deles vanligvis inn i tre porteføljer; handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler. Hegra Sparebank har ingen handelsportefølje, bankens beholdning besto derfor ved årsskiftet av poster klassifisert som omløps- og anleggsmidler. Det er i inneværende år ikke foretatt endringer i de benyttede regnskapsprinsipper.

Omløpspostene er ordinære poster hvor intensjonen om å realisere kortsiktige gevinster på kurssvingninger ikke er fremtredende (i motsetning til ved handelsporteføljen). Postene blir verdsatt til den laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi. Alle papirer i denne porteføljen er børsnoterte, og børskursen pr. 31.12.2017 er derfor lagt til grunn som markedsverdi.

Verdipapirer vurdert som anleggsmidler er bokført til kostpris og reguleres ikke fortløpende for kursendringer. Verdien blir likevel nedskrevet dersom markedsverdi er vesentlig lavere enn bokført verdi og verdinedgangen skyldes forhold som ikke er av forbigående art.

Matrisen nedenfor viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år, akkumulert urealisert gevinst/tap og hvor mye av dette som er medregnet i henholdsvis kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/ -tap i perioden	Urealisert gevinst/ -tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – gevinstformål						
- børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-	-
- andre aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-
Aksjer og andeler – strategisk formål						
- børsnoterte aksjer	220	236	-	-	-	-
- andre aksjer og andeler	69.058	Ukjent	2.057	-	-	-

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6. RENTERISIKO

Hegra Sparebank har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapirer
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld
- Derivater (banken har ingen slike)

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende og fastforrentede utlån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes. I renterisikomålingene betrakter derfor banken utlån med flytende rente på samme måte som fastrentelån (6 ukers fastrente), men med en forholdsvis lav durasjon (0,12). Fastrentelån har en betydelig høyere durasjon. For utlån til andre banker vil renterisiko bare være knyttet til fastrenteutlån/-plasseringer.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består kun av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter som inngår i bankens styring av renterisiko.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Når det gjelder kundeinnskudd er varslingsfristen i finansavtaleloven på 8 uker, og banken betrakter derfor innskudd med flytende rente på samme måte som innskudd med fast rente i 8 uker. Durasjonen på flytende forrentede innskudd har vi beregnet til 0,15. Renterisikoen knyttet til fastrenteinnskudd er noe høyere. Her opererer banken med rentebindingsperioder fra 3 – 12 måneder. På grunn av den relativt korte bindingstiden har vi p.t. ikke benyttet renteswapper her.

100 % av all rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Det blir i hvert enkelt tilfelle vurdert om det er behov for sikring via renteswapper.

All annen rentebærende gjeld har flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. I perioder hvor det her inngår rentebærende gjeld med fast rente vurderes behovet for renteswapper i hvert enkelt tilfelle.

Banken måler renterisikoen ved at det beregnes en gjennomsnittlig durasjon (tid til neste renteendring) for de forskjellige rentebærende postene. Durasjonen benyttes så til å simulere betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået på 1 %-poeng.

Renterisikoen styres etter vedtatte rammer og begrensninger (hovedsakelig basert på bankens forvaltningskapital) i følgende policyer:

- Risikopolicy
- Markedspolicy

Renterisiko	Renterisiko i tusen kroner¹
Eiendeler	
Utlån til kunder med flytende rente	-2.300
Utlån til kunder med rentebinding	-300
Rentebærende verdipapirer	-100
Øvrige rentebærende eiendeler	-
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	100
Andre innskudd	2.400
Verdipapirgjeld	700
Øvrig rentebærende gjeld	-
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	-
Sum renterisiko	500

¹ Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være fremoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer mv.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på

enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Styret er aktivt med i prosessen, og banken benytter ekstern revisor i kvalitetssikringen av arbeidet.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Risiko knyttet til fremtidig pensjonsforpliktelse

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt.

Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under et kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

7.2 Styling og kontroll av enkeltrisikoen

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Hegra Sparebank er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Det er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risikoer, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontroll-opplegg. Ansvarlig avdelingsleder forestår her avviksrapportering til banksjef, som igjen sørger for videre rapportering til bankens styre i de situasjonene der det er påkrevet.

7.2.1 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Styret har gitt retningslinjer for utlånsvirksomheten gjennom fordeling mellom personmarked og bedriftsmarked og størrelsen på enkeltengasjementer. Retningslinjene i seg selv gir en lav risikoprofilering. Videre har styret vedtatt utlånsfullmakter som er relatert til markedssegmenter, engasjementsstørrelse og risiko. Bankens internkontroll er innrettet mot at vedtatte retningslinjer for kredittgivningen følges, og at avvik rapporteres.

Kredittrisikoen for enkeltengasjementer og utlånsporteføljen måles og vurderes løpende gjennom bankens risikoklassifiseringssystem, som bygger på data for finansiell adferd med tillegg av regnskapsdata og realisasjonsverdi av sikkerheter for bedriftsmarked.

Styret får hvert kvartal en gjennomgang av alle engasjementer over en viss størrelse, samt av alle utsatte engasjement uansett størrelse.

Bankens obligasjonsportefølje er anskaffet for å sikre en nødvendig likviditetsbuffer, og 90 % av porteføljen består av obligasjoner utstedt av andre kredittinstitusjoner. Det knytter seg liten til middels kredittrisiko til denne porteføljen. Ved årsskiftet er de enkelte papirene i porteføljen vurdert til det laveste av kostpris og markedspris.

7.2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansielle økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

En solid og veldrevet bank vil normalt ha lett tilgang til trekkrettigheter og nødvendige kreditter. Banken har et refinansieringsbehov knyttet til et obligasjonslån på 36 millioner som forfaller i april 2017 og et obligasjonslån på 57 millioner som forfaller i september 2018. For øvrig har banken ikke refinansieringsbehov knyttet til forfall av obligasjonslån i 2018. Banken har ingen lån fra Kredittforeningen for Sparebanker som forfaller i 2018. Disse fornyes mer eller mindre automatisk dersom banken ønsker det. Banken har ett ansvarlig obligasjonslån som forfaller i desember 2018.

Bankens likvide situasjon, både ved årsskiftet og per i dag, er god. Styret anser likevel at risikoen for ikke å få refinansiert innlån ved forfall er den mest kritiske faktoren i risikobildet for banken framover. For å redusere likviditetsrisikoen, består den langsiktige finansieringen av flere lån fra ulike långivere og med forfall spredt over flere år.

7.2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Bankens styre har fastsatt retningslinjer for handel med og risikoeksponering i verdipapirer som ligger godt innenfor de maksimalgrenser myndighetene har satt.

7.2.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap eller sviktende inntjening som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Tapet kan være forårsaket av bevisste eller ubevisste handlinger/hendelser.

Banken legger arbeid i at fullmaktstrukturer, ansvarsforhold, kompetanseoppbygging og god internkontroll skal avdekke og minimalisere risikoen for operasjonelle tap, og benytter oppdatert teknologi og sikkerhetssystemer for å sikre banken mot eksterne anslag. Banken har tegnet forsikringer på områder som datakriminalitet, underslag og profesjons-ansvar for å redusere tapsrisikoen.

7.2.5 Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkeltbransjer
- Geografiske områder

Banken har ett stort engasjement. Dette er så godt pantesikret at vi ikke har beregnet risikotillegg på dette pr. 31.12.17. Store engasjement gjennomgås av styret hvert kvartal.

Ekstra konjunkturutsatte/risikoutsatte bransjer har vi definert til å omfatte fiske/fangst og hotell/restaurant. Styret vurderer eksponeringen i de ulike næringer hvert kvartal.

Banken har vurdert om vi har en hjørnesteinsbedrift i vårt marked og kommet fram til at så ikke er tilfelle.

Bankens primære geografiske marked er Stjørdal kommune, hvor hovedparten av utlånsporteføljen er plassert. Videre er aksen Meråker – Trondheim viktig for banken.

Netto tilflytting til Trøndelags nest største by Stjørdal er betydelig. Som en følge av denne veksten skjer det en omfattende utbygging av boliger og næringseiendommer, samt kommunal og fylkeskommunal infrastruktur. Stjørdal er attraktiv som etableringssted for ulike typer næringsvirksomhet. Dette avspeiler seg i en rekke nyetableringer og bidrar til høy aktivitet og vekst i kommunen. Styret mener at det å ha tyngden av utlånsporteføljen i et av landets kraftigste vekstsentra gir lavere risiko enn for gjennomsnittet av norske banker.

7.2.6 Eiendomsprisisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomsprisisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko. Banken eier et eget bankbygg i Hegra som er bokført til 4,4 millioner. I tillegg eier konsernet et næringsbygg i Stjørdal sentrum hvor bankens avdelingskontor er lokalisert.